SISÄMINISTERIÖ **LAUSUNTO** **HE 71/2021 vp**
RAJAVARTIO-OSASTO

Rajavartioylitarkastaja Pertti Normia 17.5.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 71/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Asiantuntijalausunnon laatiminen on sisäministeriössä vastuutettu sisäministeriön rajavartio-osastolle, joka toimii samalla Rajavartiolaitoksen esikuntana. Rajavartio-osasto on kuullut asiassa myös sisäministeriön pelastusosastoa ja poliisiosastoa, ja se esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Sisäministeriön rajavartio-osaston edustajat ovat olleet tiiviisti mukana hallituksen esityksen valmistelussa. Rajavartiolaitoksen toimintaa koskevat tarpeet ja sen esittämät ehdotukset on otettu valmistelun aikana hyvin huomioon. Öljypäästömaksun määrääminen jatkossa myös Suomen sisävesialueella on kannatettavaa ja käytännön toimenpiteet toteutettaisiin yhteistyössä poliisin ja Rajavartiolaitoksen kesken ja noudattaen jo laissa olevia mekanismeja. Sisävesialueella poliisi valvoo aluksista veteen meneviä päästöjä ja Rajavartiolaitos määräisi hallinnollisen öljypäästömaksun poliisin tekemän hallinnollisen tutkinnan perusteella.

Erityisen tärkeänä voidaan pitää merellä tapahtuvien niin sanottujen alusten välisten lastinsiirtojen säätelyä ja valvontaa, koska on odotettavissa niiden lisääntyvän tulevaisuudessa. Merellä tapahtuvat lastinsiirrot aiheuttavat selkeästi suuremman riskin meriympäristölle verrattuna toimenpiteisiin, jotka suoritetaan satamassa. Rajavartio-osaston näkemyksen mukaan vaarallisten ja haitallisten aineiden siirtoja ei lähtökohtaisesti tulisi sallia Suomen aluevesien ulkopuolella talousvyöhykkeellä, koska se voisi aiheuttaa erityisiä vaikeuksia Rajavartiolaitoksen suorittamalle käytännön valvonnalle ja varautumisen toteuttamiselle. Mahdollinen merellisen ympäristövahingon torjunta voisi vaikeutua huomioiden pitkät etäisyydet sekä myös sääolosuhteiden vaikutukset, esimerkiksi merenkäynnin ja aallokon haitatessa torjuntatyötä. Suomen talousvyöhykkeellä mereen joutunut vaarallinen tai haitallinen aine voi myös nopeastikin ajautua toisen valtion talousvyöhykkeelle tai aluevesille, mikä voi osaltaan tuoda lisää haasteita torjuntatyöhön sekä mahdollisiin korvaus- ja vastuukysymyksiin.

Hallituksen esityksen valmistelun alkaessa suunnitteilla oli sisällyttää esitykseen säännökset myös niin sanotun hallinnollisen rikkipäästömaksun määräämisestä aluksille. Rajavartiolaitos olisi ehdotuksen mukaan määrännyt maksun Liikenne- ja viestintäviraston

ehdotuksesta. Rajavartio-osasto pitää tärkeänä, että mainittujen säännösten valmistelua jatketaan edelleen Itämeren alueen ympäristönsuojelun tehostamiseksi.

Sisäministeriön rajavartio-osasto, poliisiosasto ja pelastusosasto kannattavat hallituksen esityksen hyväksymistä sellaisenaan eikä niillä ole huomauttamista ehdotettujen säännösten sisältöön.